

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
 THE ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
 UNDER THE PATHUM THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE

พุดมินท์ แสงศิริวัฒน์^{*1} และ รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

*ผู้รับผิดชอบบทความ : Phutthinan_s@mail.rmutt.ac.th

Phutthinan Sangsiriwat^{*1} and Assoc.Prof.Dr.Pimolpun Phetsombat²

¹ Student-Master of Educational Program in Education Administration,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi

² Advisor-Master of Educational Program in Education Administration,
Rajamangala University of Technology Thanyaburi

*Corresponding author: Phutthinan_s@mail.rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 312 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

Received: 22 January 2022

Revised: 3 April 2022

Accepted: 4 April 2022

Online publication date: 26 June 2022

ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้แก่ (1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน การผลิตสื่อและนวัตกรรมในการเรียนรู้ (3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีการจัดกิจกรรมทักษะวิชาการภายในโรงเรียน การเข้าร่วมการสอบประเมินในระดับต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการของนักเรียน (4) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกัน (5) ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน มีการกำหนดขอบเขตของงานหรือกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การตามโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน (6) ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานหลัก กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ / ผู้บริหารสถานศึกษา / เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the academic leadership of school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, and 2) explore the guidelines on the development of the academic leadership of school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The research sample consisted of 312 teachers under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, selected by cluster random sampling. The informants for the in-depth interview included five school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1, obtained by purposive sampling. The instruments were a questionnaire and an interview form.

The statistics used to analyze the data were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and content analysis for the qualitative research.

The results revealed that: 1) The overall academic leadership of school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level. 2) The guidelines on the development of the academic leadership of school administrators under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 consisted of six areas: (1) The school's mission determination should be a clear set of goals and directions of operations. (2) The management of learning and teaching should be encouraged to provide the teachers and personnel with knowledge and understanding of classroom research, media production and innovation in learning. (3) To promote the academic environment, the academic skills activities should be organized within the school by participating in the different-level assessment exams to observe the student development. (4) Teaching and curriculum administration should be arranged in an educational quality development plan and promote collaborative learning as a team to achieve the collaborative vision process. (5) The mission and goal determination of the school should include the scope of work or the role of the organization based on the structure of the school administration. (6) The supervision of teaching and learning management should be assessed using key performance indicators. All officers were assigned to report on their performance progress.

Keywords: Academic Leadership / School Administrators / Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และการวัดผล

ประเมินผลตามสภาพจริง มาตรา 39 กล่าวถึง หลักการบริหารการศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้า หน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครู และผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนนอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารงานแล้วจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553 : 13)

ปัจจัยประการหนึ่งในการเสริมสร้างการเรียนรู้จะทำให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กไทยได้ มาตรฐานสู่ระดับโลก คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาใหม่จะต้อง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เสียสละหมก เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (รุ่ง แก้วแดง, 2545 : 9) นอกจากนี้ ตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 7 ข้อที่ 1 ได้ กำหนดให้ผู้บริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการบริหารงานวิชาการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน, 2554 : 41)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 102 โรงเรียน ซึ่งจากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ของสถาบันทดสอบ ทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ย้อนหลัง 2 ปี (ปีการศึกษา 2561-2562) พบว่า ระดับประเทศ ระดับสังกัด และระดับเขตพื้นที่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเกือบทุกกลุ่ม สารการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ย 53.89 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ คะแนนเฉลี่ย 35.49 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 34.34 และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 37.35 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1, 2562 : 6-7) จากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชาติ (O-NET) แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาไทยสมควรได้รับการติดตามและปรับปรุง คุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากสภาพความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มี ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นอย่างดี เพื่อเป็นผู้นำและสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องใน

สถานศึกษา ทั้งครูวิชาการ ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์วัดผลประเมินผล และเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,767 คน (ข้อมูล ณ 15 มีนาคม 2563, กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1)

ตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,767 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 312 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อกับงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จัดทำหนังสือราชการขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แล้วตรวจสอบแบบสอบถามว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบครบทุกข้อหรือไม่ และอยู่ในสภาพสมบูรณ์ทั้งหมด 312 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูลแยกข้อมูลและตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแปลงค่าแล้วทำการบันทึกในตารางบันทึกข้อมูล
2. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้
 - 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ โดยใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
 - 2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และสถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและภาพรวมทั้ง 5 ด้าน จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 วิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากร มีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์บริหารงาน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำ โดยใช้เกณฑ์ในการสังเคราะห์ ที่ระดับความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ตามแนวคิดทฤษฎีจะต้องประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน และด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Guided interview)

4. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล นำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูล หาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ที่มีผลงาน

การบริหารสถานศึกษาดีเด่น ได้แก่ โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โรงเรียนต้นแบบลดเวลาเรียน โรงเรียนคุณธรรมระดับ 5 ดาว และ โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=312)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	54	17.00
หญิง	258	83.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	88	28.20
30-39 ปี	108	34.62
40-49 ปี	73	23.40
50 ปี ขึ้นไป	43	13.78
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	222	71.15
ปริญญาโท	82	26.28
สูงกว่าปริญญาโท	8	2.57
ประสบการณ์ในการสอน		
1-5 ปี	131	41.99
6-15 ปี	126	40.38
16-25 ปี	19	6.09
26 ปีขึ้นไป	36	11.54
รวม	312	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 83 อายุ 30-39 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 71.15 ประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 41.99

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ข้อที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1	ภาวะผู้นำทางวิชาการ			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1.	ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน	4.30	.73	มาก	6
2.	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.40	.69	มาก	1
3.	ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.33	.69	มาก	1
4.	ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.31	.67	มาก	5
5.	ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน	4.35	.68	มาก	3
6.	ด้านการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนการสอน	4.36	.73	มาก	2
รวม		4.34	.69	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34, S.D.=.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ($\bar{X}=4.40, S.D.=.69$) รองลงมา ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.36, S.D.=.73$) และด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ($\bar{X}=4.30, S.D.=.73$)

โดยสามารถ สรุปรายละเอียด ทั้ง 6 ด้าน ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ($\bar{X}=4.30, S.D.=.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษานำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนในการกำหนดเป้าหมาย และผู้บริหารสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจด้านการเรียนการสอน สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X}=4.40$, $S.D.=.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู ใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหาร จัดการโรงเรียน กระตุ้นให้ครูปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีการเผยแพร่ผลงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีการประชุม และ ประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการเพื่อเป็นการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน สร้างสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูล สารสนเทศ ช่วยให้ครูมีทิศทางในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้บริหาร สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาผู้อื่นดำเนินการตามพันธกิจของโรงเรียนได้จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $S.D.=.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน พัฒนากำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษา และผู้บริหาร สถานศึกษามีการกำหนดขอบเขตของงานหรือเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การ เพื่อให้ องค์การบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.36$, $S.D.=.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจต่อพฤติกรรม

การสอนของครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการทำงานของครูอย่างเป็นรูปธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนบริหารงาน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะทำงานและทีมงาน เพื่อกำหนดทิศทาง ภารกิจในการพัฒนาด้านวิชาการ และการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน การผลิตสื่อและนวัตกรรมในการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม สัมมนา เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการทั้งในและนอกสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูได้นำเสนอผลงานวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรมการเรียนการสอนต่อที่ประชุม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการจัดกิจกรรมทักษะวิชาการภายในโรงเรียน การเข้าร่วมการสอบประเมินในระดับต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมการอบรมทางวิชาการต่าง ๆ เช่น ค่ายวิชาการ เพื่อให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้สามารถนำความรู้มาปรับประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาการ โดยจัดหาสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกซ้อมนักเรียน

4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ กลยุทธ์ที่จะดำเนินการ อำนวยความสะดวกในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน ร่วมแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาหาความรู้และเข้าถึงนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ

5. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควร

ดำเนินการศึกษาโครงสร้างองค์กรและตำแหน่งงาน วิเคราะห์งาน และวิเคราะห์ความสามารถในการจัดกลุ่มงาน กำหนดขอบเขตของงานหรือกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การตามโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน อาศัยการมอบหมายงานตามคำสั่งแต่งตั้ง โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถความถนัดของครูและบุคลากร โดยใช้บริบทของโรงเรียนนำมาวิเคราะห์ SWOT Analysis

6. ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้ตัวชี้วัดผลงานหลัก (Key performance Indicators : KPIs) กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการทำงานของครูควรใช้การประเมินหลาย ๆ รูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบเอกสาร ผลงาน สังคมมิติ ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ฯลฯ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน และด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรม ส่งเสริมให้บุคลากรสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สร้างแรงจูงใจ และติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี และสามารถถ่ายทอดสู่แนวปฏิบัติเพื่อนำพาบุคลากรสู่เป้าหมาย พันธกิจ ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญญา พลัฒิม (2559 : 110-118) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้มีการประชุมชี้แจงการปฏิบัติงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะครู นำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนในการกำหนดเป้าหมายและกำหนดแผน หรือแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เกตุสุดา กิ่งการจร (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและสื่อที่หลากหลาย กระตุ้นให้ครูปฏิบัติในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ศราวุธ ทองอากาศ (2560) ได้ศึกษาวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมและประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการเพื่อเป็นการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน สร้างสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ รวมถึงมีการบริหารจัดการโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ปวีณา คำมูล (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสารสนเทศ ที่ช่วยให้ครุมีทิศทางในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน และเอาใจใส่และให้การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับ ปวีณา คำมูล (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน อยู่ในระดับมาก

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการวางแผนพัฒนากำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนประกอบกับตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สุมนา ศรีกังพาน (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ใส่ใจต่อพฤติกรรมการสอนของครู จัดให้มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติรัฐ ปรงชัยภูมิ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการจัดการศึกษา และมีความแน่วแน่มุ่งมั่นเป็นผู้ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ร่วมแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการทั้งในและนอกสถานศึกษา

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ดำเนินการบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน โดยได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นและสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 10) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการนำบุคลากรของสถานศึกษาให้ร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเป็นผู้นำและสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์วัดผลประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่อื่น ๆ เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่ได้มาเสนอแนะเพื่อให้มีความแข็งแกร่งทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546**.
- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- จิตินันท์ ปรงชัยภูมิ. (2561) **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.**

- ปวีณา คำมูล. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชะบอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญภา พลัฒิม. (2559). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชะบอง เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รุ่ง แก้วแดง, (2545). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา: ผู้บริหาร (การศึกษา) มีอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ศราวุธ ทองอากาศ. (2560). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุนา ศรีกพาน. (2560). **การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). **การบริหารการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปะทุมธานี เขต 1. (2562). **รายงานผลการจัดการศึกษา ประจำปี 2562. ปทุมธานี**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปะทุมธานี เขต 1.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2544**. กรุงเทพมหานคร: แม็ทพอยท์.
- Cronbach, L. T. (1990). **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper & Ollins.
- Krejcie, R.V., & Mogan, D.W. (1970). "Determining sample size for research activities". **Educational and Psychological Measurement**. Vol 30 No. 3. pp 607-609.